

Til: Kunnskapsdepartementet (KD)

Fra: Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS), Universitetet i Oslo (ILS)

Dato: 9. juni 2026

Innspill til KD: rammeplanen

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS) støtter departementets målsetting om en mer overordnet styring av lærerutdanningene, og utkastet til en felles rammeplan for all lærerutdanning gir et viktig bidrag for å nå dette målet.

Økt handlingsrom

ILS (ILS) tilbyr lektorutdanning og praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), og rammeplanutkastet har flere konkrete forslag som vil gi institusjonene økt handlingsrom i utformingen av disse to typene lærerutdanning, spesielt lektorutdanning. ILS ønsker at disse foreslåtte endringene blir beholdt i høringsutkastet som skal sendes ut i september:

- Rammeplanutkastet spesifiserer ikke antall studiefag eller omfanget av disse. Dette gir mulighet for å utforme utdanninger tilpasset institusjonens fagportefølje og regionens behov.
- Rammeplanutkastet spesifiserer ikke når i studieløpet pedagogikk, fagdidaktikk og praksis skal ligge. Lektorutdanninger baserer seg i stor utstrekning på sambruk av faglige studieemner, og en slik fleksibilitet i rammeplan er nødvendig for å bygge opp velfungerende studieløp uten timeplankollisjoner.
- Rammeplanutkastet pålegger ikke lektorutdanninger å ha bacheloroppgaver. Dette er en endring fra dagens rammeplaner som er ønsket fra flere fagområder, blant annet realfagene, som ikke har tradisjon for bacheloroppgave. Ettersom lektorutdanningene er sammenhengende femårige masterprogrammer som ikke gir bachelorgrad, er det heller ikke naturlig å ha krav om bacheloroppgave.

PPU og masterutdanninger med integrert PPU

I det første utkastet til hoveddelen av rammeplanen var praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) lite synlig. Dette er uheldig, ettersom PPU er den typen lærerutdanning som utdanner flest lærere til norsk skole. I tillegg var toårige masterutdanninger med integrert PPU ikke inkludert i utkastet. I følgenotatet til underkapitlene som ble sendt til KD 15. januar, foreslås det å innlemme en egen paragraf om PPU, der også masterutdanninger med integrert PPU er omtalt. ILS støtter forslaget om å legge denne paragrafen inn i hoveddelen.

Navn på utdanningene

I utkastet til rammeplan foreslås det at alle lærerutdanninger skal ha navnet «Lærerutdanning for ...» etterfulgt av alderstrinnene som studiet utdanner for. Dette er uheldig av flere grunner:

- Praktisk-pedagogisk utdanning og lektorutdanning er etablerte navn på utdanninger med en tydelig identitet. PPU-navnet er brukt siden tidlig på 1990-tallet, og lektorutdanning ble etablert som en del av kvalitetsreformen i 2003. Navnene er viktige i rekrutteringsarbeidet, og de kommuniserer tydelig til kommende arbeidsgivere om hvilken type utdanning studenten har tatt. Hvis alle lærerutdanninger får samme navn, blir identiteten utydelig.
- Navnet «Lærerutdanning for ...» skiller ikke mellom lærerutdanninger av ulike omfang. Femårige integrerte programmer, ettårig PPU og toårige masterutdanninger med integrert PPU vil kunne få samme navn: «Lærerutdanning for trinn 8–13». Dette vil gjøre det svært vanskelig å kommunisere med potensielle søkere.

ILS vil at navnet «praktisk-pedagogisk utdanning» fortsatt skal brukes om ettårige tilleggsutdanning, og at «lektorutdanning» bevares som navn på matriseorganiserte femårige programmer som integrerer profesjonsfaglig utdanning med disiplinfaglige studieemner.

Nye føringer for PPU og lektorutdanningene

Det er enkelte formuleringer i rammeplanutkastet som vil pålegge PPU og lektorutdanningene nye føringer sammenlignet med nåværende rammeplan. Det var en forutsetning for rammeplanarbeidet at de eksisterende lærerutdanningsprogrammene

skulle kunne fortsette etter den nye rammeplanen. Disse formuleringene bør derfor endres før rammeplanen sendes på høring:

1) «Praksisopplæringen skal foregå på læringsarenaer hvor barnehagen og grunnopplæringens aktiviteter foregår.»

- Dette er en innstramming sammenlignet med § 3 i rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13, som sier at hoveddelen av praksis skal foregå i skolen: «Hoveddelen av praksisstudiet skal fordeles mellom grunn- og videregående skole.» Formuleringen i forslaget til ny rammeplan utelukker dermed andre praksisarenaer og praksisformer som er i bruk i dag, f.eks. simuleringer på campus.
- Dette er en innstramming sammenlignet med § 3 i rammeplan for PPU, som sier at studentene skal ha praksis både på ungdomstrinn og i videregående skole, men formuleringen åpner implisitt for andre praksisformer og praksisarenaer: «Studentene skal ha praksis både på grunnskole og i videregående opplæring.» I tillegg har rammeplan for PPU en åpning for at inntil 50 % av praksisen kan foregå i kulturskolen, noe som er særlig viktig for PPU i praktiske og estetiske fag. Denne muligheten er utelukket av formuleringen i forslaget til ny rammeplan.

2) «Praksisopplæringen skal utgjøre minst 100 dager for bachelorutdanninger, 105 dager for integrerte masterutdanninger og 60 dager for lærerutdanninger som videreutdanning med minimum 60 studiepoeng påbygg til annen utdanning.»

- Dette innebærer en utvidelse av antall praksisdager for lektorutdanningene, noe som vil føre til økte kostnader og omlegginger i studieprogrammene. §3 i rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13 sier at praksis skal være minst 100 dager: «Praksisstudiet skal bestå av minst 100 dager veiledet, variert og vurdert praksis og være en integrert del av utdanningen.»
- En praktisk løsning kan være å flytte omtalen av antall praksisdager til underkapitlene. Underkapitlet for barnehage kan kreve 100 dager, underkapitlene for 1-4 og 5-7 kan kreve 110 dager, og underkapitlet for 11-13 kan kreve 100 dager. Underkapitlet for 8-10 kan kreve 110 dager hvis utdanningen også retter seg mot 1-4 og/eller 5-7, og kreve 100 dager hvis utdanningen også retter seg mot 11-13.

3) «Studieplanen skal beskrive hvordan utdanningene legger til rette for at studentene utvikler muntlige og skriftlige ferdigheter i norsk, herunder både bokmål og nynorsk.»

- Dette er et krav som ikke ligger inne i rammeplaner for PPU og lektorutdanning for trinn 8-13. Dette vil kreve omlegging av eksisterende utdanninger.

Kjernekompetanser

ILS støtter forslaget om at rammeplanen ikke skal inneholde læringsutbyttebeskrivelser, og at planen i stedet skal beskrive kjernekompetanser for lærerprofesjonen. I utkastet til rammeplanen er imidlertid kjernekompetansene både mange og svært detaljert beskrevet. Dette er uheldig med tanke på fleksibilitet for institusjonene, og også med tanke på at beskrivelsene og operasjonaliseringen av kjernekompetansen bør være dynamisk og oppdatert basert på nyere forskning. Da egner de detaljerte beskrivelsene av kjernekompetansene seg bedre som nasjonale retningslinjer enn som en juridisk bindende forskrift.

Partnerskap

Partnerskap mellom utdanningsinstitusjonene og skoler/skoleeiere er viktig for å utvikle gode lærerutdanninger, og ILS har en rekke slike partnerskap, blant annet med universitetsskolene. Det er imidlertid uheldig hvis en forskriftsfestet rammeplan skal pålegge institusjonene beste former for partnerskap, når skoler/skoleeiere ikke er bundet av denne forskriften.